

23 Temmuz
2024

HAFTALIK GÜNDEM

BÜYÜK YOKSULLAŞTIRICI

İstibdat yönetimi büyük yoksullaştırma politikasına devam ediyor. Asgari ücreti artırmadı ve emeklilere refah payı ile ilgili hiçbir düzenleme yapmadı. Hâlbuki Erdoğan Kıbrıs'a giderken emeklilerin maaşlarında refah payı iyileştirmesi yapabileceği yönünde haberler sızdırılmıştı. Emeklilere herhangi bir iyileştirme yapılmadığı gibi Erdoğan, Özel'i bu konuda yumuşak tonda eleştirdi. "Sırtında yumurta küfesi yok ki, biz neleri denkleştirmek durumundayız, onlar 12 bin 500'ü beğenmiyorlar, 17 bin olsun, 25 bin olsun diyorlar" dedi.

En düşük emekli maaşına 2 bin 500 lira zam yapıldı. Asgari ücrete dokunulmadı. İstibdat yönetimi yüzüstü şekilde halkı açlığa terk etmeye devam ediyor.

FAİZ KARARI

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu beklendiği gibi faizi yüzde 50'de sabit tuttu. Faiz kararının gerekçe açıklamasında ilginç bir şey var. Bilindiği gibi Temmuz ayı enflasyonu henüz açıklanmadı. Ama Merkez Bankası kamuoyunu hazırlıyor. Temmuz ayında aylık enflasyon geçici olarak artabilir fakat yıllık enflasyonda baz etkisiyle önemli bir düşüş olacak, diyorlar. Bakan Şimşek de benzer açıklama yapmıştı. Yani Haziranda maaş artışlarını düşük tutabilmek için enflasyon oranını yüzde 1,64 olarak ilan

etmişlerdi ya, şimdi Temmuzda farkı kapatacaklar.

Merkez Bankası vergi düzenlemeleri ve kaçınılmaz zamlar nedeniyle bu farkın olacağını söylüyor. Hani şu Haziran ayında karar alıp da Temmuzda yürürlüğe soktukları zamlar ve vergi artışları etkili olacakmış yani. Maaş artışlarını düşük tutmak için yaptıkları hilenin ortaya çıkmasıyla piyasaların paniklememesi için çabalıyorlar. Geçici bir durum, merak etmeyin, diyorlar.

Merkez Bankasının rezervleri faiz vur-gunu için gelen sıcak para girişleriyle artmaya devam ediyor. Rezervler brüt olarak 153 milyar dolara çıktı. Bu bir rekor ve yeni rekorlar da bekleniyor. İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran brüt rezervler 200 milyar dolara ulaş-na kadar bu hamleye devam edilmesini beklediğini açıkladı.

SWAP hariç net rezerv de artarak geli-yordu. 22,2 milyar dolara ulaştı.

İstibdat yönetimi bir yandan Merkez Bankası rezervlerini arttırarak hedeflerine ulaşıyor ama asıl beklenti olan devlet düzeyinde borçlanma konusun-da bir gelişme yok. Şu anda faizlerin yüksek olmasından dolayı küçük ve orta ölçekli fonlar geliyor. Ve faiz kara-rındaki bir değişiklik ile ya da başka bir kriz olasılığında hemen dışarı kaçacak paralar bunlar.

Bütün bu riskler ortadayken ekonomi yönetimi kredi derecelendirme kuru-

luşlarından Moody's'in Türkiye'nin kre-di notunu iki puan birden arttırmasını büyük başarı olarak sunuyor. Tarihte böyle bir artış olmadı diyorlar ama gerçekler biraz farklı. Moody's'in Tür-kiye'nin notunu yükselttiği seviye hâlâ "yatırım yapılabilir" seviyesinin üç ka-deme altında. Yani Türkiye'nin notunu çöpün dibinden ortalarına çıkarmış-lar. Bu nedenle istibdat yönetimi hâlâ devletler düzeyinde ya da büyük fonlar düzeyinde borç bulmakta zorlanıyor. Yani baş eğdikleri neoliberal düzenin kriterlerine göre bile kötü durumdalar. Kendilerini beğendiremiyorlar. Çünkü uluslararası dolar milyarderleri şe-bekesi, finanskapital, baş eğdirmekle ye-tinmiyor; tam teslimiyeti dayatıyor.

Türkiye'nin neoliberal sömürü manti-ğı içinde kalarak gideceği bir yol yok. Halkçı, planlı, devlet sektörü öncülü-ğünde üretim ve istihdam seferberliği başlatacak bir ekonomi mantığına ih-tiyaç var.

KIBRIS HAREKÂTININ 50. YILI

Kıbrıs çıkarmasının 50. yıldönümü törenleri yapıldı. Törende Erdoğan konuş-ma yaptı. İktidar ortağı Bahçeli ise konuşma yapmadı ama KKTC Cumhur-başkanı Ersin Tatar'a tablo hediye etti. Törenlere beklendiği gibi Özgür Özel de katıldı. Konuşma yapmadı. Törene ayrıca Meclis Başkanı Numan Kurtul-muş, İyi Parti, BBP, YRP, DSP genel başkanları, Saadet Grup Başkan Vekili, Hüda Par Genel Sekreteri katıldı.

Törende Özel Erdoğan diyalogu konuşuldu. Oturma düzeninde protokol ku-rallarına göre Erdoğan'ın yanına Meclis Başkanı Kurtulmuş, onun yanına da Ana Muhalefet Başkanı Özel oturmuştu. Özel, törenler sırasında Erdoğan ile Kurtulmuş'un üzerinden eğilerek konuştu. Özel'in eğilerek konuştuğu bir gö-rüntü vermesi ve konuşmayı onun başlatması çok eleştirildi.

ÖZEL'İN STRATEJİSİ

CHP Genel Başkanı Özel, grup konuşmasında Kıbrıs Barış Harekâtı konusunu ele aldı fakat törenlerde Erdoğan ile konuşma tarzının eleştirilmesini yanıtlamadı. Kıbrıs Harekâtını ve önemini uzun uzun anlattı. "Ayşe tatile çıksın" parolasındaki dönemin Dışişleri Bakanı Turan Güneş'in kızı Ayşe Güneş Ayata'nın da yanlarında olduğunu, Kıbrıs'a birlikte gittiklerini vurguladı. "Ama siyasi mesaj olarak 1974 ruhundan çıkarılacak çok şey var, o dönem ulusal birlik kurulmuştu, bir tarafta Ecevit bir tarafta Erbakan vardı, birlik kurdular, diğer muhalifler de ulusal birliği desteklediler, bugün için çıkarılacak çok şey vardır" dedi. Bu ifadeler Erdoğan'a iktidar ortağı olmak için dilekçe vermek gibi yorumlandı.

Özel'in stratejisi artık netleşti. Bunun iki ayağı var. Birincisi Erdoğan'ın liderliğinde iktidarı paylaşmak istiyor. MHP'nin dışlanması ve tecrit edilmesiyle koalisyon ortağı olarak iktidara dahil olmak istiyor. Bu yöndeki en temel hedefi AKP-CHP koalisyonu. Ama daha azına razı bir görüntü de veriyor. Çünkü Erdoğan tüm uzlaşma adımları karşısında ancak şekilsel bir iki konuda esnemesine ama temel konularda hiç taviz vermemesine rağmen normalleşme adımlarını zorluyor.

Stratejisinin ikinci ayağını ise işçi ve emekçi hakları, halkın ekonomik talepleri konusunda enerjik görüntü vermesi oluşturuyor. Kitle eylemlerine başvurmaktan çekinmeyen bir ana muhalefet çizgisi ortaya koyuyor. Halkın kitlesel tepki göstermesi, ulusal demokratik güçlerin bu eylemler etrafında birleşmesi ve eylemleri güçlendirmesi için uygun zeminler yaratıyor. Ama ilerici yurtseverlerin, ulusal demokratik güçlerin, sol sosyalist partilerin, sendikaların, halkın güçlü kitlesel eylemlerle ortaya çıkmadığı koşullarda CHP yönetiminin bundan öteye geçme olasılığı görünmüyor.

Mücadele adımları

CHP yönetiminin halkın sorunlarını ele aldığı toplantılarından biri de Ankara'da Anıtpark'ta yapılan 24 saatlik Eğitim Maratonu oldu. Özel'in açılış konuşmasının ardından 92 kişi söz aldı. Eğitim Maratonu, sabah 10.00'dan ertesi sabah 10.00'a kadar aralıksız sürdü. Bu toplantıları illerde de yaz boyunca tekrarlayacağız, dediler. Eğitim Maratonu Meclis Parkı olarak bilinen Meclisin yanındaki Ulusal Egemenlik Parkında yapılmak istenmişti. Valilik izin vermemiş. İçişleri Bakanı ise izin vermek isterim ama engeller var, demiş. Erdoğan'ın provokasyon olasılığıyla parkın verilmesini istemediğini ima etmiş.

Özel bu sorunları aşmak üzere Çankaya Belediyesi'ne ait bu parkı Meclise devredeceklerini, böylece parkın İçişleri Bakanlığının denetiminden çıkacağını, Meclis Başkanının da buna sıcak baktığını, parkın bu yolla "Özgür Park" olacağını söyledi.

Grup konuşmasında kadroya geçemeyen taşeron işçilerin sorunlarına değindi. DİSK Gıda İş Sendikası üyeleri ile yaptığı toplantıyı anlattı. İhalede işçi ödemelerinin yüzde 70'in altında kaldığı koşullarda taşeron işçilerinin eşya muamelesi gördüğünü vurguladı. Adaletsizliğin giderilmesini, bütün taşeronların kadroya alınmasını istedi.

AKP'den minik jestler

AKP de süreç içinde ufak esneklikler gösteriyor. CHP gölge kabinesi ile bakanlar arasında görüşmeler sürüyor. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş ile CHP'nin Aile ve Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Gölge Bakanı ve Kadın Kolları Genel Başkanı Aylin Nazlıaka görüştü. Nazlıaka görüşme sonrasında kadınların

evlendikten sonra bekârlık soyadlarını tek başına kullanamayacaklarını içeren maddenin 9. Yargı Paketinden çıkarılarak ertelendiğini, konunun halkın talepleri doğrultusunda tekrar gözden geçirileceğini söyledi.

Erdoğan'dan bir yumuşama işareti de Tuğrul Türkeş'in Osman Kavala ile görüşmek istemesi ile geldi. Türkiye'nin Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Delegasyonu Başkanı olan Türkeş, Kavala davasının sürekli karşılarına çıktığını ve Kavala'nın tutuklu kalmasının Türkiye'ye zarar verdiğini, kendisiyle görüşmek için Adalet Bakanlığına başvurduğunu söylemişti. Türkeş, MHP çevrelerinden ağır şekilde eleştirildi.

Uzlaşma arayışları

Kıbrıs ziyareti sırasında Beyoğlu Emekliler Evi açılışında konuşan Özel, asgari ücreti artırırlarsa, emeklilerin durumunda iyileştirme yaparlarsa ben seçim istemeyeceğim, ama bunları yapmazsa seçim isteyeceğim, dedi. Bu adımları atsın, basın toplantısı yapıp hiç eleştirmeyeceğim Erdoğan'ı ve onu alkışlayacağım, diye ekledi.

Küçük ortak tedirgin

MHP ise bu yakınlaşmadan tedirgin oluyor. Bu hafta grup toplantısı yapmayan Bahçeli bir basın toplantısı yaptı. Sinan Ateş Davası nedeniyle partisini hedef alan 154 isimle hukuk yoluyla hesaplaşacaklarını açıkladı. Ülkede büyük bir kriz falan olmadığını söyledi.

Beklentiler

Özel'in uzlaşma stratejisinin sonuç vermesi çok zor. Erdoğan, iktidarı CHP ile paylaşmaya razı olmaz. Şu an bütün yetkilerini rahat rahat kullanırken böyle bir yetki paylaşımına yönelmez. Özel niye Erdoğan'ın bu adımı atacağını düşünüyor derseniz şunlar söylenebilir:

İlk olarak TUSİAD çevresi, başta bütün büyük sermaye böyle bir büyük koalisyonu hep kendi vurguncu düzenlerinin rahat rahat süreceği istikrar

ortamı yaratacağı beklentisiyle destekler. Büyük uzlaşma mecliste ve sokakta muhalefet ile uğraşmadan ülkenin yönetilmesi demektir onlar için. Dolayısıyla Özel büyük sermayenin ve medyanın desteğini alacağını varsayıyor.

İkinci olarak emperyalist çevreler için de bu uzlaşma Erdoğan'ın daha yumuşak tutum almasına yol açacağı beklentisiyle olumlu karşılanır. MHP gibi ordu üst yönetimi ile arası iyi, zaman zaman ulusal konularda ters çıkışlar yapabilen bir partinin iktidardan uzaklaştırılmasını olumlu değerlendirirler.

Kontrgerilladan ıskartaya

1970'li yıllar boyunca Türkçü-faşist milliyetçiliğe prim veren, kontrgerilla olarak kullanan emperyalist çevrelerle MHP'nin arası esas olarak 12 Eylül Faşist Darbesi ile açıldı. Darbeciler solcularla birlikte ülkücüleri de hapse atıp yargıladı hatta bir kısmını idam etti. Türkiye'nin siyasal rejimini Türk-İslam sentezine dayalı NATO'culuktan, İslam-Türk sentezine dayalı NATO'culuğa kaydırmaya başladılar. Kontrgerillaya doğrudan İslamcılar getirilmeye başlandı. Fethullah hareketi derin devleti ele geçirdi.

Özel, Erdoğan'ı bir yandan büyük sermayenin bir yandan da Batılıların baskısıyla iktidarı paylaşmaya razı etmeye çalışıyor fakat, büyük sermayenin ve emperyalistlerin iktidarda CHP'ye asli bir rol vermek istemediklerini gözden geçiriyor.

Dar grupçu bakışlar

Özel'in bu stratejiden olası beklentileri de şunlar olabilir: Parti içinde kendini güçlendirmek, öne çıkmak, CHP'li belediyelerin içine düştüğü mali zorlukları aşmak için ortamı yumuşatmak. Peki bu uzlaşma zeminlerinden halk yararına bir şey çıkar mı? Yok. Erdoğan uzlaşma arayışlarını da, çok uzak bir olasılık da olsa uzlaşma zeminini de büyük yoksullaştırma programını uygulamak için kullanacaktır. O da bu program ile büyük sermayenin ve emperyalist çevrelerin desteğini kazanmaya çalışacak.

SİNAN ATEŞ DAVASI

Türkiye standartlarına göre epey hızlı ilerleyen Sinan Ateş Davasında savcı esas hakkında mütalaasını verdi bile. Dava bu kısıtlı hâliyle, MHP'ye hiçbir şekilde bulaştırılmadan ele alınıyor. Cezaların da bu şekilde verilmesi bekleniyor.

Savcının mütalaasından sonra duruşma 30 Eylül'e ertelendi.

Sinan Ateş cinayetinde 17 MHP üst düzey yöneticisinin olduğu MİT tarafından basına sızdırılmıştı. Hatta bazı isimler hakkında fotoğraf ve video görüntüleri ve başka kanıtlar da sızdırılmıştı. Barış Pehlivan bu listede yer alan 14 ismi açıklamıştı. Hazırlık dosyasında yer alan 17 MHP'li isim hakkında şu an yürümekte olan ve adli bir cinayet olarak ele alınan davadan ayrı bir dosya oluşturulduğu ve bu isimlerin "cinayet işlemek için suç örgütü kurmak" suçundan soruşturulduğu bilgisi de yine MİT tarafından sızdırılmıştı.

Sinan Ateş'in eşi Ayşe Ateş duruşma çıkışı "davayı tamamıyla çığırından çıkardılar, davayı çaldılar, bir siyasi cinayet davasını adli bir cinayet davasına dönüştürdüler" diyerek herkesi yardıma çağırdı. Suçlular cezalandırılmazsa ne olacağı ortada değil mi, diye sordu. Mecliste soruşturma komisyonu kurulmasını istedi. Barış Pehlivan'ın 17 kişilik MHP yöneticisinden 14'ünü açıkladığını anımsatarak ismi açıklanmayan üç kişi acaba kimdir, diye sordu. Ateş'in bu imasıyla MHP'nin üst yönetimini kastettiği ortada. Adı olmayan kişilerin MHP Genel Başkan Yardımcıları Semih Yalçın, İzzettin Ulvi Yönter ve Genel Başkan Devlet Bahçeli olduğu bilgisi sızdırılıyor.

AKP, MHP'yi bir yandan koruyor ama diğer yandan bütün kozları elinde topluyor. Eğer diğer dosyada yargılama başlarsa, şu an adli cinayet olarak ele alınan davanın MHP hakkında kapatma davasına kadar uzanacak bir dava için kanıt oluşturacağı ortada. MHP ise AKP'nin bu adımına karşılık olarak Polis Özel Harekât Daire Başkanının, 15 Temmuz törenleri sırasında Devlet Bahçeli'nin elini öpmesi üzerinden karşılık veriyor. Devlet içindeki gücünü anımsatıyor.

SOKAK HAYVANLARI

Sokak hayvanlarının toplu katliamına yol açabilecek yasa teklifi görüşmeleri devam ediyor. AKP, kamuoyundan gelen tepkiler üzerine yasada geçen ötanazi ifadesini yumuşattı. Yerine yasanın ilgili maddesindeki işlemin yapılacağını belirten bir ifade eklendi. Ama bu madde de fizyolojik sorunları olan sokak hayvanlarının öldürülmesini emrediyor. Hafif yumuşamanın, hayvanların yaşam haklarını koruyan bir düzeltmeye ulaşması için mücadele sürüyor.

Basın açıklamasında sokak hayvanları ile ilgili görüşü sorulan Bahçeli, kimsenin anlamadığı bir yorumda bulundu. Bahçeli tam olarak şöyle dedi: "Türk milleti hayvanları sever, köpekleri dost kabul eder. Bu sebepten dolayı köpeklere karşı uygulanacak her türlü yanlışın karşısında durur. MHP de üzerine düşeni yapacaktır. Hiç kimse merak etmesin. Köpeklere dost olanlar, köpekleri dost zannedenler, sokaklara dökülerek köpekleri taşlamaya devam etmesinler. Onlar çünkü Cenab-ı Allah'ın bir yaratığıdır."

Bu açıklama hayvanseverler ve medya tarafından iyimser şekilde MHP'nin sokak hayvanlarının öldürülmesine karşı çıkacağı şeklinde yorumlandı. Ama tam olarak ne kastettiği anlaşılmadı.

İYİ PARTİ'DE SULAR DURULMUYOR

İyi Partide istifalar devam ediyor. İYİ Parti Kurucu Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Ersagun Yücel partisinden 22 Temmuzda istifa etti. Partinin milletvekili sayısı bu istifa ile 44'ten 33'e düştü.

AÇILIMIN BÖYLESİ

Yerel seçimlerdeki yenilgisini, ulusal değerlere sahip çıkan; teröre, Batılılara ve İsrail'e karşı çıkan lider görüntüsüyle kapatmaya çalışan Erdoğan ve partisinden yeni bir açılım daha geldi. Bu alanda yeterli prestiji sağladıklarını düşünmüş olacaklar ki "yetmez ama evetçi" sol liberal çevrelere de seslenmeye karar vermişler. AKP Sözcüsü Ömer Çelik AKP'nin kuruluş yıldönümü kutlamaları için Ağustos ayı boyunca etkinlikler yapacaklarını söylediği konuşmasında "İlerici ve devrimci bir ruhla cumhuriyetimizi demokrasi ile taçlandırmak için vesayete karşı mücadele ettik, mücadeleye devam ediyoruz. Bugün de aynı ruhu koruyoruz" dedi.

"Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmak" Kılıçdaroğlu'nun kullandığı bir söylemdi. Özel ise Erdoğan'ı Atatürk'ün iki vekilinden biri olarak ilan etmişti. Anlaşılan AKP yönetimi kendisine tanınan alanları tepe tepe kullanmakta çok mahir.

BIDEN ÇEKİLDİ

Trump karşısında kazanma olasılığının az olduğu görülen Biden, büyük sermayenin ve büyük basının çekilme çağrılarında daha fazla direnemedi. Covid tedavisi gördüğü için bir süre ekranlarda görülmeyen Biden başkanlık yarışından çekilerek Demokrat Partinin başkan adayı olması için yardımcısı Kamala Harris'i desteklediğini açıkladı.

Harris'in Ağustos ayındaki Demokrat Parti kongresinde aday olarak ilan edilmesine kesin gözüyle bakılıyor. Biden'in çekilmesinden sonra destekler yoğun şekilde Harris'e yöneldi. Clintonlar da Biden'in çekilmesi üzerine yaptıkları açıklamada Harris'i destekledi. Obama Biden'in çekilmesi

üzerine yaptığı açıklamada Harris'e destek açıklamadı ama bunu Biden'i yüceltmek için yaptığı söyleniyor. Senatörlerin önemli bir bölümü de Harris'i destekledi.

Amerikan başkanlık seçimlerinde yaşananlar finanskapitalin, tekelci burjuvazinin ne kadar gözü kara davranabildiğinin bir göstergesi. Önce Trump'ın aday olmasını önlemeye çalıştılar. Olmadı. Biden'in yarışı kaybetme olasılığı ciddi olarak belirlince bu sefer Trump'ı öldürmeye çalıştılar. Öldüremediler. Şimdi de Biden'e darbe yaparak yarıştan çekilmesini sağladılar, Kamala Harris'i aday yapacaklar. Amerika gibi koca 300 milyonluk bir ülkede çete gibi ülkenin başına çökmüşler.

Kamala Harris için, bütün televizyonlarda ne kadar başarılı bilge bir kadın olduğuna, deri rengine ve etnik kökeninin yarattığı bütün engelleri aşarak ne zorlukları yenerek eyalet başsavcısı olduğuna, kadın senatör olabildiğine odaklanan yayınlar yapılıyor. Hâlbuki kısa süre öncesine kadar onun için “geri zekâlı” diyorlardı. Biden de onunla ilgili olarak bu yönde haberler yapılmasını sağlıyordu. Biden hiçbir aktif görev vermemişti. Harris’i sürekli “geri zekâlı” diye aşağılıyordu. Şimdi bir anda hava tersine döndü.

Büyük sermayenin ağırlıklı kesimleri Harris’in etrafında birleşiyor. Zenginler kesenin ağzını açtı. İlk günden 81 milyon dolar bağış toplandı. Diğer tarafta da, büyük sermayenin azınlıkta kalan bir kesimi de Trump’ı destekliyor. Elon Musk da buna dahil. Trump reel sektörü temsil ederken Harris finanskapitali temsil ediyor.

Yalancı peygamberlikte zirve

Amerikan seçim kampanyasında işçi sınıfı haklarını savunanlar açısından hayıflanılacak şekilde Cumhuriyetçi Parti, yani egemen büyük sermayenin bir kesiminin partisinin başkanı yardımcısı adayı JD Vance, “İşçi sınıfına sahip çıkıyoruz. İşçi sınıfının haklarını savunmak için Wall Street’in dediklerine muhalefet ediyoruz. Wall Street’in değil bizim gibi itilmiş kakılmış yoksullaştırılmış işçi sınıfının çıkarlarını savunacağız” dedi. Vance, daha önce de işçi sınıfı kavramını kullanmış.

Vance doğrudan “işçi sınıfı / working class” kavramını kullandı. Amerikan sisteminde “working class” kullanılmaz. “Workers / işçiler” ya da “working people / çalışanlar” ya da “labourers / işçiler” kullanılır. Amerikan siyasi dilinde işçiler “middle class / orta sınıf” olarak tanımlanırdı. Tabii bu bir kere kullanıldı mı

yayılır. Şimdi Demokrat Partililer de konuşmalarında işçi sınıfı demeye başladı. Sanders bunların başında geliyor. Amerikan siyasi sistemindeki işçi sınıfı sansürü Cumhuriyetçiler tarafından delinmiş oldu.

Solun, sosyalistlerin olmadığı durumda; ilericilerin işçi sınıfına ve halka sırtını döndüğü, küçümsediği, onların sorunlarıyla ilgilenmediği ortamda; söylemde daha sol olmak, işçi sınıfının çıkarlarını savunmak; onların desteğini almak yalancı peygamberlere kalıyor. Wall Street’e karşı çıkan Vance de esasen Wall Street’in bir parçası. Büyük bir fonun yani borsa yatırım şirketinin yöneticisi.

Amerika’da bölünme kalıcılaşıyor

Biden ile Trump ya da Demokratlar ve Cumhuriyetçiler arasında hangisinin daha iyi olduğu yönünde kafa karışıklığı Türkiye aydınları arasında da sürüyor. Amerikan finanskapitalin, en gerici en şoven en militarist kesimleri esas olarak Demokratların çevresinde toplanmış durumda. Trump ise daha çok reel sektörün etrafında toplandığı biri olarak öne çıkıyor. Son dönemlerde göreve gelip de savaş başlatmayan tek başkan. Ama siyasi söylem ve toplumsal konularda Trump gerici, kadın düşmanı, erkek egemen, lgbt karşıtı, yabancı ve mülteci düşmanı, ırkçı görüşleri ileri sürüyor. Demokrat Parti ise söylemde bütün bunların karşısında daha ilerici bir görüntü vermesine karşın uygulamada dünya genelinde emperyalist yayılmacılığın körüklendiği, tüm dünya genelinde en gerici akım ve güçlerin desteklendiği, Orta Çağ kalıntısı gericilerin arkasındaki güç olarak öne çıkıyor. Trump Amerikan derin devletinin desteklemediği, derin devletle çatışan bir başkan ve şimdi başkan adayı olarak Amerikan sisteminin sendelemesine yol açıyor. Amerikan toplumundaki giderek köklü hâle gelen bölünmenin temsilcisi oluyor.

UKRAYNA VE TRUMP

Trump'ın ekibi Ukrayna Barış Planı diye bir belge açıkladılar. Ayrıntılar belli değil. Ama Ukrayna'ya şu an kaybettikleri toprakları yani Kırım ve Donbass bölgesini Rusya toprağı olarak kabul etmesini, taraf-sız kalacağını taahhüt etmesini önereceklermiş. Bunun karşılığında da Rusya'ya yönelik yaptırımların da kalkmasını sağlayacaklarmış. Bu öneriler savaşın başından beri Putin'in asgari uzlaşma zemini olarak ileri sürdüğü görüşler. Tabii bu öneri Demokrat Parti destekçileri tarafından ihanet olarak görülüyor. Trump'ı Putin'in ajandasını hayata geçirmek isteyen ajan olarak suçluyorlar.

Trump seçilir mi seçilmez mi; seçilirse bu önerilerini yaşama geçirebilir mi belirsiz. Ama Putin'in savaşın başından beri önerdiği asgari müşterekler giderek yaygın bir kabul hâline dönüyor.

FİLİSTİN BÜTÜNDÜR BÖLÜNEMEZ

Uluslararası Adalet Divanı, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 2022'de sorduğu "Filistinlilerin hukuki statüsü nedir? Filistin'de olanlar nedir? İsrail'in yaptıkları nedir?" sorularıyla ilgili görüşünü açıkladı. Uluslararası Adalet Divanının verdiği yanıt dört dörtlük bir uluslararası hukuk ve sömürgecilik karşıtı anlayışını yansıttı. Yanıtta özetle şöyle denildi:

"Filistin bir bütündür. İsrail orada sömürgecilik yapıyor ve işgalci bir güç pozisyonundadır. Filistin toprakları bütündür, parçalanamaz. Tek bir parçadır. Yani Şeria'dan şurası, Gazze'den burası diye bir ayırım olmaz. Yerleşimcilik kötüdür, Filistin halkına zarar veriyor. Filistin halkının değerlerini çalıyor" diyerek tam bir sömürgecilik tanımı yapıyor ve İsrail, Filistin'de egemenlik haklarını kullanamaz, işgalci güç statüsündedir ve bu statü ile hareket etmekle yükümlüdür. Bütün devletler de İsrail'in işgalci olduğunu bilerek İsrail'in bunu yapmaması için ilişkilerini kesmelidir ve bu durumun değişmesi için çabalamalıdır.

Netanyahu ise bu dört dörtlük hukuksal ve bilimsel karar karşısında "Lahey'deki hiçbir güç Tevrat'ta yer alan toprakların bizim topraklarımız olduğu gerçeğini değiştiremez. Biz egemenliğimizi kullanırız" dedi. Tevrat'ta geçen İbranice isimlerini kullanarak "biz bu bölgede egemenliğimizi kullanırız, kararı tanımıyoruz" dedi.

Bir tarafta hukuki ve bilimsel dayanaklarla oluşturulmuş insanlığın yüz akı ama maalesef yaptırım gücü olmayan bir karar var, diğer tarafta karanlık, toplumsal ve siyasal konulara Orta Çağ öncesi bir mantıkla yalnızca dini referanslar ve dini kitaplardan bakan gerici bir bakış var. Umarız bu bakış İsrail'i modern ve çağdaş zanneden akıl tutulması içindikilerin gözünü açar.

Netanyahu, çoğunluğun hâlâ kendi denetiminde olan İsrail meclisinden "Filistin Devletinin kurulması İsrail ulusal güvenliği için tehdit, kurulması kabul edilemez" diye kanun çıkardı. Hemen ardından da Birleşmiş Milletler Yakın Doğuda Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı UNWRA'yı, İsrail düşmanı ve terörist örgüt olarak tanımlayan kanun çıkardı. Bu kanun tekrar oylanacak. UNWRA Filistinlilere yardım eden BM örgütüydü. Amerika bu örgüte yardımı Trump zamanında kesmişti. Batı Avrupalılar da bir adım sonra fona desteğini kesti. İsrail Gazze saldırıları sırasında "Hamasa'a yardım ediliyor, teröristleri saklıyorlar" diyerek UNWRA binalarını bombardımana tutmuştu. BM görevlilerini öldürmüştü. Şimdi bu konuda resmen meclis kararı alıyorlar.

FİLİSTİN ULUSAL BİRLİK KARARI

Çin, El Fetih ve Hamas başta olmak üzere 14 Filistin örgütünü Pekin'de toplamıştı. Toplantı sonucunda örgütler bildiri yayınladılar. "Amacımız aramızdaki ayrılıklara son verip ulusal birlik hükûmeti kurmak" dediler. Çin Dışişleri Bakanı da "Bu çok tarihî bir zirve oldu. Buradan umarız Filistin için birlikte hareket çıkar" dedi.

Bildiri çok anlamlı. İsrail'in Gazze'de Hamas yerine başka bir hükûmet kurma planlarını da bozar. Yaşama geçmesini diliyoruz.

Çin uluslararası alanda biraz daha hareketli bir dönemde. Daha önce de Suudi Arabistan ile İran'ı uzlaştırmışlardı. Amerika'da finanskapitalin saldırgan politikalarına yönelmesine karşı hamle olarak görülebilir.

FRANSA'DA MECLİS BAŞKANI SEÇİMİ

Meclis seçimlerinin ardından Fransa'da Meclis Başkanı seçimleri yapıldı. Yeni Halk Cephesi Fransız Komünist Partisinden ortak bir aday gösterdi. Seçimi 220 oy alarak 13 farkla Macron'un adayı kazandı. YCH adayı 207 oy aldı. 13 fark, Le Pencilerin Macron'un adayını desteklemesi ile ortaya çıktı. Le Penciler komünist birisi olacağına Macroncu birisi olsun diye uzlaşmışlar. Macron seçimlerde YCH ile, meclis başkanlığı seçimlerinde ise Le Pencilerle işbirliği yaparak şimdilik kapitalist düzenin sarsılmadan sürmesini sağladı. Bu aynı zamanda Avrupa merkez sağ partilerinin sağ partilerle işbirliğine yönelmesi tehlikesini de canlı şekilde ortaya koyuyor.

BÜYÜK ÇÖKÜŞ

Microsoft tabanlı bilgisayar ve sistemlerde uzun süreli internet kesintisi yaşandı. Kesintiden 8 buçuk milyon bilgisayar etkilendi. Dünya genelinde birçok ülkede uçaklar uçamadı, bankalar para veremedi. Kesintinin, Microsoft'un ana güvenlik şirketlerinden biri olan, antivirus programı yazılımı işlerini yürüten CrowdStrike firmasının Microsoft işletim sistemlerine yaptığı güvenlik yamasından sonra olduğu anlaşıldı. Güncelleme yapan bütün bilgisayarlar çökmüş. CrowdStrike hatasını düzelttikten sonra internet erişimi normale döndü. Türkiye'de Türk Hava Yolları ve Denizbank kesintiden etkilendi. Rusya neredeyse hiç etkilenmedi. Çünkü çok önce linux tabanlı ulusal işletim sistemlerine geçmişlerdi. Çin ana karası da pek etkilenmemiş. Hong Kong etkilenmiş. Büyük çöküşten sonra, insanlık teknoloji ve bilişim ağları üzerinde bu kadar büyük bir tekelleşmeye izin veremez, diye tartışmalar yürüyor. Dünya siste-

mini belirleyen büyük teknoloji şirketleri şunlar: Microsoft, Apple, mikroçip üreticisi Nvidia, Google ve Youtube'un çatı şirketi Alphabet, Amazon, Facebook ve Instagram'ın sahibi Meta, Tayvanlı çip üreticisi TSMC, Tesla, Singapurlu bir patronun sahip olduğu Amerikan şirketi Broadcom, Çinli Tencent, Güney Koreli Samsung, Çinli Alibaba.

Amerika'da büyük çöküşün ardından teknoloji devlerini bölmek lazım diye kampanya başladı. Bunların çok büyük şirketler olduğu ve bütün dünya ekonomik ve teknolojik hayatında tek başlarına etkili olmalarının kötü sonuçlar doğuracağı ortaya çıktı, diyorlar. Amerika tarihinde daha önce büyük şirketlerin antitekel yasasıyla bölüldüğü dönemler olmuştu. Amerika dışında dünya genelinde bu şirketlerin kamulaştırılmasının gerektiği de tartışılıyor. Ya da uluslararası denetim altında çalışmalarını lazım diyenler de var.

NİJER TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

Fransız sömürgeciliğine karşı harekete geçerek tam bağımsızlık yoluna giren Nijer'e Türkiye'den üst düzey bir heyetle resmî ziyaret gerçekleştirildi. Heyette Dışişleri, Savunma, Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanları ile MİT Başkanı, Savunma Sınayi Başkanı ve Ticaret Bakan Yardımcısı yer aldı. Türkiye ile Nijer arasında birçok yardımlaşma, ticaret, eğitim, savunma ve madencilik anlaşmaları imzalandı. Nijerliler Türkiye'yi emperyalistlere karşı dayanışma ilişkileri geliştiren bir devlet olarak görüyorlar.